

GIZA ESKUBIDEEZ BAINO, ZIBERSEGURTASUNAZ NAHIAGO DU HITZ EGIN FRONTEx-EK

2004az geroztik, Europaren kanpoaldeko mugak kontrolatzen dituen agentzia dugu Frontex. Hamazazpi urtez lehen aldia da Europako Justizia Auzitegira deiturik dela, bi papergabeek haren kontra salaketa jarririk. Garrantzi handiko epaiketa dugu, justuki, Frontexek burutu giza eskubideen urraketak zein kanporaketa ilegalak frogatzeko bideo eta lekuko andana izan arren, orain arte inoiz ez duelako Justiziaren aurrean berea defenditu behar ukan. Etorkinak “mehatxu” gisa dauzka, eta senidetasuna alde batera utzirik, zibersegurtasunean eta armagintzan inbertitzen dabil.

JENOFA BERHOKOIRIGOIN

Lehen aldia da Frontex edo Muga eta Kostaldeetako Guardiaren Europako Agentzia Europako Justizia Auzitegiaren aitzinera deitua dela. Parean dauzka bi papergabe –bata, senide oro herrian utzirik etorritako kongoar adingabea, bestea, emakume burundiarra–, giza eskubideen alde dabilzan Front-Lex, Progress Lawyers Network eta Greek Helsinki Monitor egiturez inguratutik direla. Hamazazpi urtez lehen aldia da Frontexek Justiziaren parean beharko dituela bere nondik-norakoak azaldu, leporatua zaizkion joera krudelei buruz berea defendituz: Lesbos greziar irlara arribaturik, agenteek “bortizki inguratu, lapurtu, bahitu, atxilotu izana” eta azkenean, “taldekako kanporaketa bidez itsasoratu eta motorerik gabeko almadia batean urik eta jakirik gabe abandonatu izana”.

“Orain arte, Europako Justizia Auzitegiak ez ditu inoiz Frontexen praktikak aztertu, eta ez die inoiz baliabiderik eskaini biktimei. Auzitegiaren gain konfiantza dugu, biktimak entzunen dituela eta mundu guztiak ikusten duena ikusiko duela sinesten dugu, Frontexi kontuak eskatzeko eta Europar Batasunaren lur-reko eta itsasoko espazioetan zuzenbide-estatua berrezartzeko gisan”, irakurri daiteke Front-Lexen agirian. Horrela da, “mundu guztiak ikusten duena”... ehunka bideo zein lekukok dituztelako agentzia honen kanporaketa ilegalak zein giza eskubideen urraketak islatzen. Parean, izan Justiziaren bidetik, ikerketa kaze-

taritzatik zein herritarrengandik, egitura honen kontrako presioak biderkatuz doaz. Hauen artean dugu sortu berri den Abolish Frontex mugimendua, helburua argi bezain garbi duena: “Egitura militar-industrial honen desegitea nahi dugu, eta honen orde mugitzeko eta bizitzeko askatasuna dagoen jendarte baten gauzapena”.

Europako Batzordearen eskaerari segi, 2004an sortu zuten Schengen eremu kideek Frontex, kanpoko mugen kontrolari dagokionez elgarren arteko kooperazioa bideratzeko. Baina, nahiko laster, batez ere 2015az geroztik, etorkinen “inbasio masiboaren” mamua inarrostearekin batera, Frontexen eskumenak, aurrekontua eta azpiegiturak handitu egin zituzten, oinarrian zeukan –ba ote zeukan?– gizatasun apurra alde batera utziz. Aurrekontua, 2006an 19 milioi eurokoa zuen, 118 milioiokoa 2011n, 320 milioiokoa 2018an eta 460 milioiokoa 2020an. 5,6 bilioi eurokoa izan behar luke 2027an! 1.500 agente dabilta gaur egun mugen kontrolatzen eta hemendik sei urtera 10.000 dituzte aurreikusten.

Diru eta mugazain kopuru ikaragarri handiak, ia hurbileko jarraipenik gabe. Azkenean, Iruzurraren Kontrako Europako Agentziak urte hastapenean ikerketa abiatu zuen, Frontexen gobernantzan “irregurlatasunak” eta “hutsgeiteak” sumaturik. Hurbileko jarraipena bideratu beharra daukate europar instituzioek, are ghiago agentziak bi eskumen berri es-

kuratu dituen honetan. Batetik, tresneria (hegazkinak, dronak, radarak, itsasontziak, eta beste) bereber erosi dezake, estatuekilako dependentsia azkarki ttikituz; bestetik, agenteak armatuak izanen dira.

Migranteen etorrerari segurtasunaren betaurrekoekin begiratzen dio EBk, eta zeharka, Frontexen bidez, armagintzaren eta zibersegurtasunaren esparruetako enpresa boteretsuekin dabil tratuan. CEO Corporate Europe Observatory gobernuz kanpoko erakundeak otsailean plazaraturiko txostenean argi eta garbi agertzen da Frontex egiturak industria hauekin eskuz-esku garaturik duela bere estrategia. Medium.com komunikabidean plazaraturiko *Frontex, l'EU, la politique de la peur* (“Frontex, EB, beldurraren politika”) artikuluan irakur dezakegu laburpena.

MUGEN KONTROLA: NEGOZIO EMANKORRA

“Enpresen interes horiek ez dira neutralak, eta *de facto* Frontexen ikuspegia bideratu nahian dabilta, hortik kontratuak eskuratuz” irakurri daiteke artikuluan. Lobbyinga deitzen zaio horri, eta 2017tik 2019ra egondako harreman hau dute azaltzen txostenean: 130 bat dokumentu, hamazazpi bilera, eta batez ere armagintzako eta zibersegurtasunerako 108 enpresekin izandako topaketak. Txosten honetan irakurri daitekenez, lobbyekilako harremanen %72 ez da deklaratu izan EBren gardentasunerako erregistroan eta dena dela, lobbyekin harrema-

FRONTEx ABOLITU

Giza eskubideak erabat zangopilatzen dituela, agentziaren abolizioaren aldeko mezua biderkatuz doa Europa mailan. Tartean, ekainaren 10ean Frontexen egoitzan militante batzuk egindako ekintza honen bidez.

nik ez duela errepikatzen dabil agentzia. Zainketarako tresneriak (dronak, kamarak, robotak...), datu biometrikoen erabilera, sare sozialen ustiapena, eta armak dituzte gehienetan aipagai. Hartu-eman hauek horrela laburbiltzen ditu txostenak: "Industriaren posturak ondoko baieztapenean batu ditzazkegu: arazo guztiei erantzungo die teknologiak".

Logika honen baitan, errazki esplikatzen dira azken urteetan giza eskubideen esparruan errepikatuz doazen eskandaluak. "Elkarrizketa ia guztietan, omisio nabarmena agertzen da teknologia eta tresna horiek giza eskubideetan izan dezaketan eraginaz –tartean, bizitza pribaturako, hobengabetasun presuntziorako eta askatasunerako oinarrizko eskubideak dira isilduak–". Etorkinak "kudeatu beharreko objektu" gisa kontsideratzen

dituzte lobbyek, "usu terrorismoari eta kriminalitateari loturiko mehatxu gisa". "Beldurraren kanpaina horren bidez bioteknologien, zaintza-tresnen eta suarmen erosketa asko handitu daiteke. Armamentuaren industriak badaki hori, eta bere onurarako beldurra hedatzen dabil", *Frontex, l'EU, la politique de la peur* artikulua arabera.

ZIBERSEGURTASUNAREN HAUTUA

Biometrics on the Move zein *International Conference on Biometrics for Borders*, gisa horretako gogoetak antolatzen dabil Frontex, teknologia bidezko aurpegi ezagupena zein bihotz-taupaden detektagailuak bezalako tresneria daukala gerorako aterabide gisa. Gaur egun jadanik martxan ditu, eta funtsean, urtarrilean, jendarte zibileko 61 egiturek zioten gu-

tuna bidali Europako Batzarrari ondokoa galdatuz: "Mugen eta migrazioen kontrolerako teknologia automatizatuen erabilpenari buruzko debekua edo moratoria, giza eskubideei buruzko nazioarteko arauak errespetatzen ote dituen independenteki neurtu arte".

Europako Kontu Auzitegiak ere iritzia plazaratu zuen ekainaren 7an: Frontex "ez da eraginkorra". Autokritikatik, europar instituzio honek aitortzen du eskumen asko bideratu zaizkiola agentziari, benetako kontrolik eta balorapenik burutu gabe. Agentziaren eraginkortasun-eza azaltzerakoan, ordea, ez ditu mugen itxierak ondorioztatu heriotzak aipatzen. Alta, 1990ean izenpeturiko Schengen Itunaz geroztik, gutxienez, 40.000 migrantek dute bizia galdu, muga zeharkatu nahian. ●

ZINKUNEGI
OPTIKA

NINA MÛR
eyewear

Egurrezkoak
Eskuz landuak banan-banan
Jasangarriak
Arinak eta erresistenteak
Kalitate handiko eguzki-lenteak

Hernani 23, 20004 Donostia · 943 420 624 · zinkunegioptika.com